Цана асобнага нумару 20 гр. Przesyłka opłacona ryczałtem.

№ 41. Вільня, Серада 1 Сьнежня 1926 г. Год II

# СЯЛЯНСКАЯ НІВА

ОРГАН БЕЛАРУСКАГА СЯЛЯНСКАГА САЮЗУ

Выходзе два разы у тыдзень — у сераду і у суботу нараніцы.

Адрэс Рэдакцыі й Адміністрацыі: ВІЛЬНЯ, ПОЛАЦКАЯ 4. — (WILNO, POŁOCKA 4). Рэдакцыя адчынена штодня ад 9 да 3 гадзіны апрача сьвята. Рэдактар прыймае ад 12 да 2 гадз.

**Падпіска:** на адзін месяц — 1 зал., на 3 месяцы — 2 зал., на 6 месяцау 4 зал., на год — 8 зал. Дзя заграніцы у двая даражэй. Аплата надрукаванага залежыць ад рэдакцыі.

**Цана абвестак:** на 1-ай старонцы 30 гр., 2 і 3-яй — 25 гр. і на 4-ай — 20 гр. за радок дробнага друку уваднэй палосцы. Жадаючыя іншых абвестак павінны зьвярнуцца да Адміністрацыі.

## Самаўрадавыя законы ў Адміністрацыйнай Комісыі Сойму.

У 1923 годзе эндэцка-Вітасоўскі ўрад падаў у Сойм проекты самаўрадавых законаў. Гэтыя проекты былі адумысьле скіраваны проці нацыянальных меншасьцяў і асабліва проці Беларусаў, Украінцаў і Ліцьвіноў як тэрыторыяльных меншасьцяў. Якіх толькі там, у гэтых проектах аграніченьняў ня было!

Хацелі ўвясьці „pluralność“, гэта значыць няроўнасьць, даць „пэўным“ грамадзянам дадатковыя галасы і то аж чатыры. Глянем, каму давалі дадатковыя галасы?

Права на дадаткавы голас меў-бы ўраднік, той хто служыў у польскім войску, хто ўмее чытаць і пісаць папольску і хто мае чацьвёра дзяцей. Дык бачым, што Беларус ня мог-бы скарыстаць з ніводнага з дадаткавых галасоў, бо ў войску ня служыў, папольску чытаць і пісаць ня ўмее, дзяржаўным ураднікам не зьяўляецца, бо не прыймаюць на службу. А калі нехта, а можа нават такіх і многа ёсьць, што маюць па чацьвёра дзетак, але каб давясьці гэта, трэба было-б дастаць мэтрыкі, якіх перш за ўсё шмат дзе няма, бо вывезены ў вайну, а падругое за кожную мэтрыку трэба было-б плаціць 5 зал., а значыць разам 20 зал. На такія выдаткі селянін ня можа сабе пазволіць і праектадаўцы самаўрадавых законаў гэта вельмі добра разумелі. З гэтага ўсяго выходзе, што ў Беларусі адзін Паляк чыноўнік быў-бы варт чатырох Беларусоў.

Праекты самаўрадовых законаў хацелі ўвясьці яшчэ прафэсыянальных валасных „войтаў“; гэта значыць, што раз зацьверджаны старастай, старшыня валасьці павінен быць ня менш як 8 год, а калі надыйдзе час яго зьмены, то валасьць абавязкава павінна плаціць такому войту заўсёдную пэнсыю (эмэрытуру) праз увесь час аж да яго сьмерці, калі яго другі раз ня выбралі. Ды ці мала якіх у тым проекце было яшчэ красак на Беларусоў.

Усё гэта было-б вельмі кепска нам, але ня зусім добра і польскаму селяніну і работніку. Бачачы перад сабою такую небясьпечнасьць, ППС і Вызваленцы тады зьвярнуліся да прадстаўнікоў нацыянальных меншасьцяў, з прапазыцыяю, каб не дапусьціць правясьці такія законы; адбываліся прыватна нарады з т. зв. польскаю лявіцаю і прадстаўнікамі нацыянальных меншасьцяў. Прышлі ўсе да таго пераканаьня, што чым маюць быць такія нягодныя законы, ляпей няхай ня будзе ніякіх. Як пастанавілі, так і зрабілі, сталі ўсе разам сабатаваць гэтыя законы ў Адміністрацыйнай Комісыі. Хоць у Комісыі была й большасьць эндэкаў і Вітасоўцаў, аднак абструкцыяю ўдалося затрымаць гэныя законы аж да гэтуль. Абструкцыю рабілі даволі доўга. Тры месяцы адбывалася паседжаньне амаль што ня штодзень, як толькі ня было Сойму. Але паслы з т. зв. лявіцы ці „меншасьцяў“ бралі слова і гаварылі сабе дзьве ці тры гадзіны, дык адно паседжаньне і прагаворыць такі пасол, а на заўтра тое самое робіць другі і так далей. Пабачыла правіца, што нічога з гэнага ня выйдзе перарвала зусім працу над гэнымі законамі і так гэныя законы аставаліся проектам аж да 1926 году, ляжалі, як кажуць, пад сукном. Урад у 1926 годзе гэтыя проекты з Сойму ўзяў назад, перарабіў іх, але так, што нічога не палепшала і зноў падаў на разгляд Сойму. Тады ўсе польскія партыі як правіца, так і лявіца, сталі вясьці між сабою гутаркі каб знайсьці компроміс, але ўжо туды не запрасілі прадстаўнікоў нацыянальных меншасьцяў і там пэпээс Яворoўскі і эндэк Казлоўскі пры пасярэдніцтве вызваленца Путка, дужа добра пагадзіліся, але на нашай скуры. Сёдня, ня слухаючы голасу меншасьцяў, зь вялікім пасьпехам праводзяць самаўрадавыя законы, каторыя будуць выглядаць вельмі куртата і нам Беларусам самаўрадаў ня будзе. Аб тым, як канчальна выглядаюць гэтыя законы яшчэ напішым, а пакуль што падаем у нізе протэст усіх прадстаўнікоў нацыянальных меншасьцяў, каторы найвыразней кажа як праводзяцца для нас і бяз нас законы.

*Ярэміч.*

### ПРОТЭСТ.

„Ад імя сяброў Адміністрацыйнае Комісыі, прадстаўляючых клюбы нацыянальных меншасьцяў, протэстуем проці сыстэматычнага ламаньня рэгулямінаў пры разгляданьні самаўрадавых уставаў. Асабліва проці паседжаньняў, якія адбываюцца без загадзя даручаных друкаў, аб тым што ёсьць прадметам разгляду. Дзеля гэтага ня сёдняшнім паседжаньню агранічуемся да браньня ўчасьця з інфармацыйным характарам, а ў галасаваньні ня возьмем учасьця, ўважаючы гэтае паседжаньне за нефармальнае і дзеля гэтага нямаючае права выносіць пастановы“.

Гэты протэст падпісалі паслы:

*Ф. Ярэміч* (Бел. Пас. Клюб).
*С. Казіцкі* (Украінскі Клюб).
*Інслер* (Жыдоўскае Кола).
*Караў* (Нямецкі Клюб).

---

†

Студэнт мэдыцыны й філезофіі Праскага Каралевага Унівэрсытэту, былы вучыцель беларускі у Случчыне

**АЛЯКСЕЙ ДЗІЛЕНДЗІК**

памер селета 9 лістападу у Празе чэскай, пахаваны на Альшанскіх могілках 13-га лістападу.

Чэсьць Ягонай памяці!

Абнятыя смуткам сябры-таварышы.

## Сьв. пам. Аляксей Дзілендзік.

Аляксей Дзілендзік паходзіў з Случчыны і быў тамака вучыцелем у пачаткавай школе. Ён скончыў быў вучыцельскаю сэмінарыю, а як Беларус і пры тым селянін, знаў нішто беларускаю мову. Ляпей навучыўся беларускай літэратурнай мовы і пазнаёміўся з рухам беларускім улетку 1920 г. на курсах беларусаведы для вучыцялёў Случчыны.

Ён ня мог супакойне глядзець на зьдзекі, што творацца над братамі ягонымі. Як вучыцель, Ён бачыў што Яго прынукаюць вучыць дзеці ня таго, што трэба, што прынукаюць вучыць у такім дусе, каб дзеці зрабіліся непрыяцельмі сваіх бацькоў, братоў, сёстраў і ўсяго свайго народу. Ён ня мог перанясьці кірунку гэтага вучэньня і затое быў запісаны ў школьнай улады на чорнаю дошку. Пачаліся розныя прычэпкі, быў узядзяны Ён пад нагляд, пасыпаліся дзіўныя загады, якіх пасьцівы чалавек ня ўходзячы ў компроміс з сваім сумленьнем ня мог перанясьці і споўніць. Праца ягоная стала Яму немагчымай. Каб не калечыць дзеці дзеля куска хлеба, Ён змушаны быў кінуць гэтаю працу і эміграваць заграніцу. Спачатку Ён апынуўся ў Зах. Беларусі, дзе дазнаў на сабе ўсе мучэньні, якія перажываюць Беларусы ад польскай улады. Месца Яму ў Заходняй Беларусі ня было і Ён эмігруе з Бацькаўшчыны— Беларусі на чужыню — у чэскаю Прагу.

Прыехаўшы ў Прагу, Ён горача кінуўся папаўняць асьвету, каб, дачакаўшыся лепшых варункаў, вярнуцца ў родную старонку з большай ведай.

Каб магчы паступіць на ўнівэрсытэт, мусіў здабыць матуру. Дзеля гэтага паступіў на ма-

туральныя курсы пры Украінскай Гаспадарскай Акадэміі ў Падзебрадах. Дастаўшы матуру, спачатку Ён паступіў на філёзофічны факультэт, бо надта Яго цікавіла філёзофія; горача ўзяўся за працу і праца пайшла. Аднак задумаўшыся на тым, што ў беларускіх вёсках шмат людзёў умірае з нястачы лекарскай помачы, што хворы ніколі дохтара ня бачыць у вочы, бо дохтарпан—ня хоча ехаць да беднага беларускага селяніна, які ня можа дорага заплаціць, ён праз паўгоду наважыў, што мала быць толькі філёзофам і пэдагогам, каб быць карысным свайму народу — трэба быць яшчэ й дохтарам, дык і паступіў яшчэ на мэдыцынскі факультэт і таксама горача ўзяўся за працу. Такім парадкам Ён апынуўся на двух факультэтах. У дзень слухаў лекцыі, а ўночы гатаваўся да экзаменаў.

І вучыўся Ён вельмі добра. Пасьпяваў усюды. Будучы добрым мэдыкам, Ён адначасна быў адным з найлепшых філёзофаў і літаратурных крытыкаў нашых у Празе.

*„Мала есьці, мала спаць, але шмат працаваць“* сталася Яго ным лёзунгам. Але прырода сказала сваё станаўкое слова і за якісь час Ён захварэў на сухоты. Але дзе там лячыцца, калі час не чакае, калі міліёны Беларусаў стогнуць пад чужым ярмом розных акупантаў—і Ён, слаба лечачыся, далей працуе. Тымчасам матэр'яльныя сяродкі Яго ныя слабнуць. Каб паправіць іх, Ён улетку кідаецца на працу пры будоўлі дамоў, працу фізычную цяжкую, у кожным прыпадку непасільную для яго надломленага ўжо арганізму. Ізноў знайшоў сабе лёзунг—у дзень насіць цэглы а ўночы вучыцца—добра есьці няма калі, дый грошы нехапае. Але прырода сказала тут ужо сваё апошняе слова. Зваліла яго ў ложак. Да самога апошняга момэнту ён гаварыў больш аб братох Беларусах, чым аб сабе. Пахавалі яго 13.XI.26.

Нябошчык быў шчырым сынам здаровай, незапсаванай вёскі беларускай. Ён адзначуўся выробленым характарам і высокай моральнай чысьцінёй. Разам з гэтым Ён быў сьвядомым Беларусам, запраўдным патрыётам сваё Бацькаўшчыны, патрыётам консэквэнтным ува ўсіх вялікіх і дробных справах. Сьмерцяй яго беларускі рух шмат страціў.

Дык які жаль, што сьв. п. Аляксей Дзілендзік скончыў без пары свае жыцьцё. Пахаваны Ён на Праскіх Альшанскіх могілках, далёка ад свае роднай зямелькі—аплаканы сваімі таварышамі, такімі самымі няшчаснымі беларускімі эмігрантамі—інтэлігэнтамі, якія жывуць у тых самых варунках і з тымі самымі лёзунгамі, якімі і Ён жыў. „Недаедаць, недасыпаць—шмат працаваць“.

*Эмігрант.*

## Падавайце дэкларацыі на беларускія ўрадовыя школы!

Дэкларацыі і ўсе інструкцыі на жаданьне высылае:

а) Беларускі Інстытут Гаспадаркі й Культуры (Wilno, Zawalna 7 m. 8) і

b) Т-ва Беларускай Школы (Wilno, ul. Św. Anny 2.

## Аўтономія Альзас-Летарынгіі.

Альзас-Лётарынгія гэта край ля Рэйну з насяленьнем цяпераka каля двух міліёнаў чалавекаў. Галоўнае места гэтага краю — Страсбург.

Альзас-Лётарынгія спрадвеку заселена Немцамі. З часам, пасьле перамогі Францыі над Нямеччынаю, Альзас-Лётарынгія была адабрана ад Нямеччыны і прылучана да Францыі. За даўгі час быцьця ў францускім гаспадарстве Альзас-Лётарынгія вельмі пафранцужана. Дзеля гэтага калі, пасьле перамогі Нямеччыны над Францыяй у 1871 г., Альзас-Лётарынгія была вернена назад да свае бацькаўшчыны-Нямеччыны, дык вялікая часьць Альзасцаў лічыла сябе Французамі і ходалася проці нямецкага ўплыву. Калі пасьле сусьветнай вайны ў 1918 г. паводле вэрсальскага міру Альзас-Лётарынгія была ізноў прылучана да Францыі, дык здавалася, што цяпер ужо ў ёй нямецкага духу не астанецца.

Але ня так сталася, як здавалася. Дух народу жыве заўсёды і выціснуць яго ў наш час немагчымма. Немцы ня толькі не замёрлі пад францускай уладаю, але энэргічна працавалі й у апошні час салідарна й зарганізавана дамагаюцца аўтономіі для Альзас-Лётарынгіі.

У маніфэсьце, выдадзеным з гэтае прычыны „Elsass-Lothringischer Heimatbund'am“ паміж іншым чытаем:

„Гэта заканадаўчая й адміністрацыйная аўтономія знайдзе свае прыроднае выражэньне ў соймe, абраным нашым народам і маючым права прыймаць бюджэт, а таксама ў спаўняючай уладзе зь месцам быцьця ў Страсбургу. Сябры гэтае ўлады абраныя будуць з народу альзас-лётарынскага і будуць мусіць запэўніць сабе контакт з Францускім Гаспадарствам пасярэдніцтвам Парлямэнту ў Парыжу, каторы адзіне ёсьць компэтэнтны ў агульна-францускіх справах.

„Дамагаемся, каб нямецкая мова, як мова бацькаўская большасьці нашага насяленьня і адна зь першых моваў цівілізаванага сьвету, заняла ў грамадзкім жыцьцю нашага краю належнае ёй месца. У школах будзе яна пунктам выхаду, заўсёднай мовай выкладовай і прадметам вучэньня. Як такая, яна будзе зьмешчана ў праграме экзаменаў. У вадміністрацыі й судох яна будзе ўжывацца адначасна й аднолькава з моваю францускай.

„Дзеля нашага спачатнага права й прынцыпу грамадзкай справядлівасьці, а таксама дзеля нашае апрычонасьці языковай, дамагаемся, каб нашыя родзічы, каторыя маняцца працаваць на адміністрацыйнай службе, дасталі належнае ім месца ў адміністрацыі і ў упраўленьні гэтага краю. Адзіне яны будуць магчы навет на найвышшых становішчах, споўніць канечную працу адміністрацыйную, абцяжаную выняткавым палажэньнем, у якім жывем. Адзіне яны будуць магчы звольніць нас напасьледак ад рэакцыйнага ўрадніцтва і ад гэтулькі несправядлівасьцяў, каторыя нам заўсёды пагражаюць“.

Хто-ж з нас Беларусаў не разумее добра таго, што напісана ў гэтым маніфэсьце?.. Хоць ведама альзаскія Немцы і ў сотнай часьці ня церпяць гэтульекі, колькі церпім мы Беларусы пад Польшчаю.

Цікаўна, як аднясецца францускі ўрад да дамаганьняў Альзас-Лётарынскай аўтономіі. Пэўна толькі адно, што ўсялякія благія адносіны да аўтономічнага руху могуць пашкодзіць толькі Францыі, бо альзас-лётарынскія Немцы ад свайго ня ўступяць; не дадуць ім аўтономіі, дык будуць дабівацца большага — незалежнасьці.

*Д. Г.*

## Літоўскі сялянскі зьезд.

23 лістападу сёлета быў у Вільні зьезд літоўскіх земляробаў з Віленскага ваяводзтва. На зьездзе было 130 правамочных дэлегатаў ад воласьцяў і вёсак і каля 150 гасьцёў.

На зьездзе разглядаліся гэтакія важнейшыя справы.

1. Справа арганізаваньня саюзу літоўскіх земляробаў. Справу гэтаю выясьніў аграном Керыловіч, стараючыся паказаць усе благія бакі таго, што літоўскія земляробы ў Віленшчыне дагэтуль ня маюць сваёй профэсыянальнай арганізацыі. Зьезд пастанавіў утварыць у Вільні Літоўскае Земляробскае Т-ва, каторае будзе магчы закладаць свае адзьдзелы й гурткі на провінцыі.

2. Другім важным пунктам была справа пазычкавых таварыстваў. Пастаноўлена закласьці ў Вільні банк дробных пазыкаў, каторы ўтворыць свае адзьдзелы ў мястэчках і вялікіх вёсках.

Разглядалася яшчэ справа арганізаваньня коопэратываў і рамесьніцкіх арганізацыяў, але ў гэтых справах зьезд ня прыняў ніякіх рэзалюцыяў.

Дзеля ўжыцьцяўленьня сваіх пастаноў зьезд абраў комісыю. Гэта-ж комісыя да ўтварэньня Земляробскага Т-ва будзе наагул кіраваць усімі справамі літоўскіх земляробаў. Комісыя складаецца з гэткіх асобаў: гр. Станіслаў Шпак — старшыня, гр. Казімер Гайгалас і огр. Мацей Станкевіч — віцэ-старшыні, гр. Станіслаў Мат'ёшайтіс—сэкрэтар, агр. Керыловіч — кіраўнік усіх справаў спаўняючага комітэту комісыі, кс. Клеменс Малюкевіч—скарбнік. Рэшта сяброў комісыі пакуль што асталася без азначаных функцыяў.

Ад Беларускага Сялянскага Саюзу зьезд вітаў пасол Ф. Ярэміч.

Зьезд паказаў, што літоўскія земляробы хочуць і ўмеюць арганізавацца. А ў незалежнай Ліцьве літоўскія земляробы маюць сваю харошаю, вялікаю й дужую арганізацыю, з каторай беларускім земляробам ня шкодзіла-б пазнаёміцца.

*Максім Прынскі.*

**Ніколі ня зьніштажай свaей роднай газэты. Прачытаушы дай яе суседу.**

## Маленькі фэльетон.

### ТАРАС КАЕЦЦА.

У соймавых кулуарах жыцьцё памалу замірала і толькі паслы, што спазьніліся, амаль што ня бегам сьпяшаліся на фракцыйныя пасяджэньні і нарушалі гатовую ўжо зусім запанаваць цішыню. І ў пакоі Клюбу „Грамады“ гэтак сама было ціха, але тут адбывалася нейкая напружанасьць... Кіраўнікі гэтае фракцыі забраліся ўсе разам і абгаварвалі справу заўтрашняе лёяльнае прамовы пана Тараса. Тарасу й паслу Ракоўскаму, як і іншым з „найвышшых“ ізноў стацца лёяльнымі, калі гэтак яшчэ нядаўна яны былі навет прыхільнікамі — ня было трудна, але... вось гэтае самае „але“ і застаўляе іх ламаць галаву, сядзець дый маўчаць... Пан Тарас, як старшыня, пасярэдзіне, залажыў рукі ў кішэні і выцягнуўшы ногі, праз пэнсна пaглядаў на сваіх сяброў...

— Ну дык як-жа паны?!... — нарэсьце перарваў ён гэннае маўчаньне... Пасол Ракоўскі неяк кракнуў, быццам глынуў штось шорсткае й зусім няпрыемнае, а пасол Мяцеліца толькі пакруціў свой вус, дый рука нек нарвова пачала пастукаваць па стале, але... маўчалі... Тарас ізноў паглядзеў на іх і закаціў вочы да гары, быццам замёр...

— Пане старшыня..., я маю пытаньне — падняўся з кутка пасол Маложын... але Тарас навет і ня абярнуўся, а толькі адмахнуўся рукой і той замоўк... і стала яшчэ цішэй, яшчэ напружаней...

— Ой, цяжка цяпер працаваць — падумаў Тарас — калісь было лягчэй...

— Хо, хо, хо!... данёсься з суседняга пакою, дзе засядалі фракцыі „Сялянскага Саюзу“ й „Хадэкаў“ — і я вам кажу — чуўся чыйсь вясёлы голас — і пабачыце, што будзе пакаяное слова і будзе п. Антоні сабе ў Вільні хіхікаць у кулак, а тутака малайцы Ваяводзкага апляскаюць, як нанятыя...

Тараса аж перадзёрнула, а іншыя заварушыліся: „Зачынеце вы, Маложын, нарэсьце дзьверы добра... — закрычэў старшыня — і якое тамака маеце пытаньне?...

— Выбачайце, пане Старшыня — ня сьмела пачаў Маложын — я хацеў спытацца: калі будзе прамова лёяльная, дык як-жа зь нядаўнім з... „з дымам пажараў“ і...

— Тфу, дурны — вылаяўся Тарас — і палітык вы Маложын, скажу я вам, сьмешны...

Далі Бог не разумею — падняўся паскробуючы патыліцу пасол Ракоўскі — і дзеля чаго гэтыя спрэчкі і не патрэбныя пытаньні... Справа зусім простая: мы лёяльныя, а што скажуць на гэта нашыя на вёсках... як яны адгукнуцца на прамову пана Тараса...

— Як што скажуць!... і Тарас ізноў закаціў вочы да гары...

— А я ведаю, пане Старшыня, што скажуць — ня ўтрымаўся Маложын.

— Ну кажы, калі ведаеш, але бяз дурніны...

— А вось, як будзе — пачаў Маложын — мы папытаемся іх: а Грамаду маеце?!...—Маем— скажуць.

— А Грамада гурткі мае?! — Мае...

— А Гурткі сяброў маюць?! — Маюць...

— Кожны сябры чырвоны білет мае?! — Мае...

— А ўсе вы лёзунгі нашыя маеце?!.. — Маем...

— Ну дык чаго-ж вы хочаце яшчэ?!

— А мы хочам, каб нашыя грамадоўцы былі-б у Сойме...

— Ды мы-ж ужо тамака ёсьць!...

— А то праўда — падзяруць яны палітыцы...

— Брава... брава! — запляскаў Тарас—ты маладзец Маложын!... Што ты сьмешны, бяру гэныя свае слова назад... А то на табе супяся „з дымам пажараў“... Калі трэба табе дыму, дык вазьмі й закуры папяросу — вось табе й дым... А за пажар, выбачайце, кожны адпавядае асабіста... — і Тарас засьмяўся пaглядаючы на ўсіх—але вось паны—дадаў ён, падымаючыся—здаецца, пан Маложын сказаў як раз усё тое, што мы й думаем: гурткі застаюцца сабе гурткамі, а мы пераходзім на шлях лёяльны... Згаджаецеся?!...

— Згаджаемся, згаджаемся...

— Ну й добра!... Паседжаньне зачыняю, а ты—зьвярнуўся Тарас да Маложына—заразжа—тэлеграфуй у Вільню да пана Антонія і завядом яго, што зь яго благаслаўленьня Грамада ўжо стала на шлях лёяльны, а гэтак сама пратэлефонуй і пану Ваяводзкаму...

— А Гурткам, што?—папытаўся Маложын...

— Тфу!... ізноў ты з пытаньнем?!...

На заўтра пан Тарас сказаў лёяльную прамову ў Сойме...

*Стары Хасень.*

## „Беларуская Трыбуна".

Пад гэтым назовам у м. Чыкаго пачала выходзіць газэта, выдаваная Беларускім Нацыянальным Саюзам у Амэрыцы. Рэдактарам гэтай часопісі зьяўляецца гр. Язэп Варонко, першы старшыня ўраду Беларускай Народнай Рэспублікі; бліжэйшым актыўным супрацоўнікам ёсьць гр. Ів. Чарапук.

Выхад органа беларускіх арганізацыяў ў Амэрыцы павінен зацікавіць ня толькі нашых эмігрантаў, але і нас на Бацькаўшчыне, бо арганізацыя і ўсьведамленьне каля поўмільёна беларусоў, што выехалі ў Новы Сьвет на заработкі, шукаць сабе хлеба, можа адыграць вялікую ролю ў адраджэнскім беларускім руху і поўнага вызваленьня Беларускага народу. Хоць „Беларуская Трыбуна" пачала пакульшто выходзіць на расейскай мове, аднак узяты ёй сьцяг дае поўную гарантыю беларускага нацыянальнага духу і затым сьмела можна спадзявацца, што газэта пяройдзе на сваю родную беларускую мову.

Якая-ж праграма газэты?

Язэп Варонко ў артыкуле „За расьпятую" піша:

„Ніколі мы ня скрываліся сваіх мэтаў, бо нашыя мэты — гэта нашае жыцьцё. Не засярэбранікі мы служым нашым мэтам і прапаведуем нашу справу.

Нашае жыцьцё ў адраджэньні беларускага народу.

Нашая пуцяводжная зорка — незалежнае дэмакратычнае Беларускае прававое Гаспадарства. Беларускі Народ павінен быць гаспадаром сваей зямлі. Воля беларускага народу — ёсьць нашым законам, і гэтая воля ўжо ня раз рабілася законам.

Воля беларускага народу, першы раз пасьля 100 летняй няволі была выяўляна 17-31 сьнежня 1917 г. на 1-ым Усебеларускім Конгрэсе ў Менску, калі Беларускі Народ праз вусны 2000 сваіх прадстаўнікоў установіў дэмакратычны рэспубліканскі лад на беларускай зямлі.

Устанаўленьнем савецкага ладу на Беларусі — ведаў не народ, а маскоўскія чырвонаармейцы і скурнікі (шкурнікі) чэсьцялюбцы. Зусім таксама, як і ўва ўсіх раздзелах Беларусі — Беларускі Народ ня вінен (не павінен).

Беларусь — сялянская старонка, — ніякая іншая кляса, або на'т усе іншыя клясы разам ня могуць мець на Беларусі большасьці, — адгэтуль вынікае і характар іе ладу, спосаб выражэньня зямельнага пытаньня і г. п."

У гэтых сказах бачым найгалаўнейшыя мэты „Трыбуны", той сьцяг, якога мае трымацца першая беларуская па духу часопісь у Амэрыцы. Няхай гэты сьцяг гуртуе каля сябе беларусаў эмігрантаў, няхай Беларускі Нацыянальны Саюз зможа (перамога) тых, што стараюцца разьбіць нацыянальны беларускі фронт у Амэрыцы!

*Ад. Віт.*

## НАВІНЫ.

— **Новая песьня.** Выйшла з друку й прадаецца ў беларускіх кнігарнях новая беларуская песьня на 4-х галосны мяшаны хор п. н. „Дзе чутны мовы нашай гукі"... Словы і муз. А. Стэповіча. Цана 60 гр.

— **Міжнародныя купоны на лісты з аплачаным адказам.** Каб даць магчымасьць пасылаючым лісты заграніцу аплачаваць адказ на іх — ёсьць міжнародныя купоны на адказ. Цана гэтых купонаў цяпер 80 грошаў.

— **Прэзыдэнт м. Вільні Банькоўскі пайшоў у дымісыю.** На апошнім паседжаньню рады м. Вільні вельмі крытыкавалі работу шэфа тэхнічнай сэкцыі Пягутку-Пягуткоўскага. Ён замест завесьці зьменны ток электрычны, аб чым ужо было пастаноўлена перад вайной, паставіў некалькі малых электроўняў. На будоўлю гэных электроўняў места страціла мілён зал., а цяперака пры пераходзе на зьменны ток гэныя машыны будуць выкінены, бо іх ніхто ня купіць. Рада пастанавіла перадаць у камісыю разгляд дзейнасьці Пягуткі-Пягуткоўскага. З гэтай прычыны прэзыдэнт места Банькоўскі заявіў, што ён уступае із свайго становішча.

— **Суд над б. падпрокурорам Гурчынам.** Надовячы ў апэляцыйным судзе ў Вільні разглядалася справа б. падпракурора Гурчына, засуджанага акружным судам на 5 год турмы.

Падпракурор Кадушкевіч сказаў на судзе, што Гурчын, каторы лёгка ўкраў 60 тыс. зал. ёсьць нормальным праступнікам. Абвінены Гурчын ніколі ня меў нічагуценькі супольнага з судам і выплыў у Вільні з прычыны нездаровых адносінаў. Пачынаючы ад паступленьня на ўрадовую службу і ажно да арышту Гурчына на кожным кроку лучаў у супярэчнасьць з правам. Апэляцыйны суд зацьвярдзіў прысуд акружнога суду.

Чуючы аб Гурчыну проста дзівуесься, што такія людзі могуць быць пракурорамі, ад каторых залежыць доля множства людзёў. Кара яму бяссумлеву малая.

— **Безработныя.** 27-га лістападу было ў Вільні 4441 безработных. Лік безработных павялічаецца.

## З Польшчы.

### Польская паліцыя.

У сувязі з выкрытымі вялізарнымі надужыцьцямі ў польскай сочнай (сьледчай) паліцыі аддалены із свайго становішча начальнік адзьдзелу сочнай паліцыі ў галоўнай камандзе паліцыі гаспадарсьцьвенай, Соннэнбэрг. Варшаўскі памачнік Соннэнбэргаў, Курнатоўскі, меў быць арыштаваны, але ён дастаў борзьдзенька заграмічны пашпарт і ўцёк. Можна спадзявацца, што й іншыя будуць ня меней хітрымі за Курнатоўскага.

### Паднята цана за перавоз тавараў на зялезнай дарозе.

Ад 1-га сьнежня сёл. г. падыймаецца плата за перавоз тавараў па зялезных дарогах у Польшчы. Плата наагул паднята на 8 проц. Вось гэтакім парадкам і робіцца дарагоўля.

### Яшчэ большы школьны ўціск?

Віцэ-прэм'ер Бартэль паслаў усім куратарам „Усходніх ваяводзтваў" цыркуляр, у каторым вымагае ад іх большай ружнасьці аб развою школаў, асабліва аб справах асьветы нацыянальных меншасьцяў. Гэтаю рупатлівасьцю міністраву аб асьвеце нацыянальных меншасьцяў, у той час калі зусім не дазваляюць беларускіх ані ўрадавых, ані навет прыватных школаў, можна хіба выясьніць толькі як жаданьне яшчэ болей палячыць.

### Прэсавы дэкрэт.

Дэкрэт аб прэсавых рэпрэсыях, падпісаны прэзыдэнтам сёлета ў суботу 27.XI пададзены ў Сойм. У сувязі з гэтым дэкрэт аб прэсе абавязвае й далей. Дзеля таго, што ўсе соймавыя клюбы выступілі проці гэтага дэкрэту трэба спадзявацца, што Сойм борзда адкіне яго.

## Што дзеецца ў сьвеце?

### Немцы за самаазначэньне народаў.

Газэта „Слово" падае, што зараз пасьля падпісаньня ўмовы ў Лёкарно нямецкае ваеннае міністэрства выдала падручнік муштры, у якім аўтар піша, што Вэрсальскі Трактат трэба перагледзіць, Альзас, Саара, Эўпэн, Мальмэды, Данцыг, Клайпэда й Верхняя Сілезія—ўсё гэта павінна вярнуцца да Нямеччыны. Мір, які падпарадкаваў 4 мілёны Немцаў чужым уладам, гэта зьдзек над нямецкім народам. Такі мір не згаджаецца з асновай самаазначэньня народаў, а пакуль што будзе ён жаралом новых войнаў.

### Пастанова Вяліка-Брытанскай фэдэрацыйнай конфэрэнцыі.

Нядаўна была конфэрэнцыя Англіі з усімі яе доміміямі (колёніяльнымі гаспадарствамі Англіі, уходзячымі ў агульнаю Вяліка-Брытанскаю імпэрыю). На конфэрэнцыі аднагалосна прынята гэтака пастанова:

Доменіі ёсьць аўтономічнымі адзінкамі, агульна ўходзячымі ў Брытанскаю Імпэрыю, роўнымі ў сваім палажэньню праўна-гаспадарсьцьвеным, яны ў ніякім выпадку не падпарадкуюцца адна аднэй ані ў сваіх правох нутраных, ані вонкавых, хоць злучаныя супольнай каронай, але самахоць зьсябраваныя ў Брытанскім гаспадарсьцьве як цэласьці.

Дык кожны сябра Імпэрыі мае лічыцца як-бы сувэрэнным гаспадарствам, маючым права дзеіць на сваю адказнасьць у межах собскіх справаў. Могуць яны весьці самі перагаворы і рабіць умовы з кожным гаспадарствам заграчным у межах собскіх справаў, пры гэтым трактаты гэтак паўсталыя, падпісавацца будуць належна ўпаўнамочаным прадстаўніком доміні, каторы ў гэтым прыпадку будзе дзеіць ад імені англіцкага караля.

Усе ўрады доміній будуць мець права дзяржаць собскіх дыплёматычных прадстаўнікоў пры ўрадзе мэтрополіі.

Вышменаваныя зьмены, праведзеныя законадаўчай дарогай, прынукаюць зрабіць зьмены ў каралеўскім тытуле „Great Britain and Ireland" (Вялікае Брытаніі і Ірляндыі), з каторага адалена будзе слова „and" і Ірляндыя гэтым займе месца раўнапраўнай доміні.

Нам Беларусам жывучым пад Польшчай, дзе кроку нельга ступіць свабодна, цяжка паверыць, каб на сьвеце была гэтакая вялікая свабода. Шчасьлівая Англія! Шчасьлівыя доміні!

### Скасаваньне візаў між Англіяй і Нямеччынай

Нямеччына зьвярнулася да Англіі з пропозыцыяй узаемна скасаваць візы (кожнаразовае дазваленьне на ўезд чужынком у гаспадарства). Як ведама, нядаўна адбылося паразуменьне ў справе скасаваньня візаў між Нямеччынаю й сьцягам скандынаўскіх гаспадарстваў, паміж іншымі Фінляндыяй.

### Конфэрэнцыя Англіі, Нямеччыны, Італіі й Францыі.

Газэты наказуюць, што па сэсыі Рады Лігі Народаў мае ў пачатку сьнежня быць конфэрэнцыя 4-х вялікіх гаспадарстваў: Англіі, Нямеччыны, Італіі й Францыі. Ад Італіі на конфэрэнцыі мае быць Мусоліні.

### Італія хацела справакаваць вайну з Францыяй.

Француская газэта „Quotidien" надрукавала вельмі цікаўныя весьці аб італьянска-францускіх адносінах. Газэта піша, што ў італьянскім м. Равэнне быў замучаны чалавек, шырака ведамы як шпік Мусолініяга паміж каталёнскімі змоўнікамі (згаворшчыкамі) ў Францыі. Заданьнем ягоным было наказваць італьянскай паліцыі аб зносінах паміж італьянскімі проціфашыстымі ў Францыі і Каталёнцамі. Зваўся гэны шпік Матэучы.

27 кастрычніка ў яго была знайдзена фашыстаўская легітымацыя і, баючыся французкай паліцыі, ён уцёк у Італію. Тутака ён дамагаўся нячувана вялікай надгароды за свае ўслугі. Калі яму адмовілі ён настрашыў аб'явай патайной акцыі італьянскай у Францыі — аб'явай, каторая, быццам магла быць нячувана дзіўной, шмат дзіўнейшай за ўсё дагэтуль пісанае аб афэры Гарыбальді. Але пасьле гэтага пастрашэньня фашысты пастанавілі яго забіць і зараз гэта споўнілі.

Думаюць, што аб'ява гэтая датычала-б ролі Рысыоты Гарыбальді, каторы маніўся выклікаць італьянска-французкаю вайну, як аб гэтым публічна напісаў старшыня італьянскай Лігі Абароны Праваў Чалавека.

### Вугальная англіцка-нямецка вайна.

Англіцкія газэты пішуць, што гатова быць вялікая вугалная барацьба паміж Англіяй і Нямеччынай. Англіцкі вугальны промысл хоча за ўсялякаю цану вярнуць сабе ўтрачаныя з прычыны забастоўкі рынкі збыту. Ведамы англіцкі собсьнік капальні вугальля заявіў: Нямеччына маніцца зрабіць з намі прамысловаю ўмову, але мы ня зробім зь Немцамі жаднае ўмовы датуль, пакуль ня вернем назад нашых вугальных рынкаў збыту.

Трэба прызнаць, што гэта Англіі будзе дапяць цяжкавата.

## Ліст да Рэдакцыі.

Паважаны Грам. Рэдактар, не адмоўце ў сваёй паважанай газэце зьмясьціць гэтых некалькі слоў.

Антон Луцкевіч у № 38 „Народнай Справы", падаючы вестку аб сьвяткаваньні юбілею д-ра Я. Басановіча, напісаў, што быццам я ў сваёй прамове на ўспомненым юбілеі „ахвяраваў Літоўцам Вільню".

Вось-жа, пакідаючы ў старане мае палітычныя прakananьні што да Вільні, у імя праўды падаю Грамадзянству да ведама наступнае.

Успомненае сьвяткаваньне, ладжанае Літоўскім Навуковым Т-вам, было чыста культуральнае. Як усе іншыя прамоўцы, так і я аб ніякай палітыцы нічога не гаварыў. Я ў сваёй прамове жадаў Літоўцам, каб іх вялікі сын д-р Я. Басановіч, які дачакаў ужо памятніка сабе ў Коўні, каб так-жа дачакаў яго і ў Вільні.

З гэтага бачым, як высока неэтычна паступае А. Луцкевіч. Гэты яго паступак—гэта ёсьць ці звычайнае лгарства, ці правакатарства.

Дужа шкадую, што гэты чалавек падобнымі паступкамі так цяжка ганьбіць беларускае імя.

Прыміце, грам. Рэдактару, маю да Вас пашану і паважаньне

*Кс. Ад. Станкевіч.*

Вільня, 29.XI.26.

## Прысылайце грошы на падпіску.

# Гаспадарскі адзьдзел.

## Распараджэньне мін. зямельных рэформаў у справе прыдзелу зямлі пры комасацыі.

Згодна з уставаю з дня 31-га ліпня 1923 г. аб выхадзе на хутары й ўставы з дн. 28 сьнежня 1925 г. аб выпаўненьню зямельнай рэформы Мін. Зямельных Рэформаў выдала да ўсіх Акружных Земскіх Урадаў распараджэньне, загадаючаэ ім выдаць без адкладу Земскім Камісарам загад, каб у вадносінах да вёсак, каторыя заявілі або заявяць аб жаданьню выйсьці на хутары, падробязна разглядалі патрэбу й магчымасьць прыдзелу зямлі да дробных гаспадарак, з выняткам тых парцэляў, каторы, ня ёсьць галоўным варштатам працы і жаралом пражыцьця іхніх собснікаў.

Прыступаючы да разгляду зямельных адносінаў на прасторы земляў, выходзячых на хутары, Земскія Камісары павінны наўперад дастаць дакумэнты аб даўнейшым надзеле сялянаў зямлёй і на аснове іх азначыць колькасьці надзелаў і вялічыню асобнага надзелу, а далей устанавіць зь якой часьці даўнейшага надзелу складаюцца цяпер асобныя гаспадаркі.

Дзеля акуратнейшага азначэньня прастору кожнай гаспадаркі павінны Земскія Камісары прыняць пад увагу пазьнейшыя зьмены ў гэтых гаспадарках.

Пры азначэньню прастору, неабходнага на папаўненьне выходзячых на хутары дробных гаспадарак у данай вёсцы — які (прастор) мае быць на гэтаю мэту назначаны паводле ўставы аб выпаўненьню зямельнай рэформы, Земскія Камісары павінны мець на ўвеце (увазе), што дробныя гаспадаркі павіны быць павялічаны толькі да такіх нормаў, якія запраўды неабходныя. Гэтакімі нормамі ў асобных акругох акаміцкіх Рэчыпаспалітай, азначаных у законах аб ацэне грунтаў пры выдаваньню пазыкаў Зямельным Гаспадарсьцьв. Банкам, трэба лічыць:

| | | | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| У | I | вокр. | аконом. | — 4.00 | га | ворнай | зямлі | III клясы |
| „ | II | „ | „ | — 4.50 | „ | „ | „ | „ „ |
| „ | III | „ | „ | — 5.00 | „ | „ | „ | „ „ |
| „ | VI | „ | „ | — 5.50 | „ | „ | „ | „ „ |
| „ | V | „ | „ | — 6.00 | „ | „ | „ | „ „ |

Дзеля таго што ў склад асобных гаспадарак будуць уходзіць грунты розных клясаў, дзеля азначэньня прастору такіх грунтаў, адпавядаючага вышменаваным нормам, падаем гэтакія адносіны, паводле якіх:

| | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|
| 1 га ворнай зямлі III клясы | = $\frac{2}{3}$ | га | ворнай зямлі | I | клясы |
| | = $\frac{5}{6}$ | „ | „ „ | II | „ |
| | = $1\frac{1}{3}$ | „ | „ „ | IV | „ |
| | = 2 | „ | „ „ | V | „ |
| | = 4 | „ | „ „ | VI | „ |
| | = 10 | „ | „ „ | VII | „ |
| 1 га ворнай зямлі III клясы | = $\frac{1}{2}$ | га | сенажаці | I | клясы |
| | = $\frac{2}{3}$ | „ | „ | II | „ |
| | = 1 | „ | „ | III | „ |
| | = $2\frac{1}{2}$ | „ | „ | IV | „ |
| | = 5 | „ | „ | V | „ |

Нормы гэтыя трэба прыняць тады, калі гаспадаркі на воддалі 10 — 20 кілёмэтраў ад станцыі зялезнай дарогі. А калі зямля ляжыць далей як на 20 клм. ад станцыі, дык нормы гэтыя трэба павялічыць на 10 проц.

Калі Акружны Земскі Урад прызнае прастор такой гаспадаркі па малыме для запэўненьня працы й пражыцьця сям'і гаспадара з 3—4 асобаў, дык азначаная норма можа быць павялічана да 25 проц. пастановай Старшыні Акружнога Земскага Ураду.

Гаспадаркам гароднінным (варыўным), ураблячым толькі гародніну (варыва), будучым адзіным варштатам працы і жаралом пражыцьця іхніх собсьнікаў, трэба ўстанавіць нормы ў залежнасьці ад мясцовых гаспадарскіх умоваў, пры гэтым за сярэднюю прызнаецца гэтакая норма;

| | | | | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| У | I | вокр. | аканом. | 1 | га | ворнай | зямлі | III | клясы |
| „ | II | „ | „ | 1,12 | „ | „ | „ | „ | „ |
| „ | III | „ | „ | 1,25 | „ | „ | „ | „ | „ |
| „ | IV | „ | „ | 1,38 | „ | „ | „ | „ | „ |
| „ | V | „ | „ | 1,50 | „ | „ | „ | „ | „ |

А вадносінаў да земляў прыватных, каторыя маюць быць назначаныя на папаўненьне дробных гаспадарак, павінны Земскія Комісары схінаць зацікаўленых дробных гаспадароў беспасярэдне купляць зямлю, пры гэтым Земскія Камісары маюць выясьняць дробным гаспадаром, што яны могуць на гэтаю мэту пазычыць грошы ў Гаспадарсьцьвеным Зямельным Банку (Państwowy Bank Rolny) і што калі дробныя гаспадаркі сабе зямлі ня купляць, а купіць яе Гаспадарсьцьвены Зямельны Банк або Гаспадарства, ня будзе гэная зямля прадавацца па якойсь вельмі нізкай цане, бо, згодна з уставай аб выпаўненьню зямельнай рэформы, цана гэная мае адпавядаць запраўднай гаспадарскай вартасьці зямлі.

Калі выходзячыя на хутары дробныя гаспадары не павялічаць сваіх гаспадарак дарогай самахвотнай куплі дворнай зямлі, прынамся да нормаў вышменаваных, дык Земскі Камісар, разглядзеўшы справу на месцу, павінен пераслаць у Акружны Земскі Урад асобнаю пропозыцыю аб назначэньню неабходнага прастору зямлі на папаўненьне дробных гаспадарак. Гэтаю прапазыцыю Комісар мае паслаць разам з пропозыцыяй аб комасацыі.

У пропозыцыях, датычачых прыватных земляў, павінен быць пададзены пажаданы час на самахвотнае распарцэляваньне іх або проданая Гаспадарсьцьвенаму Зямельнаму Банку. Назначаныя на папаўненьне дробных гаспадарак землі будуць магчы быць прадаваны выходзячым на хутары на сябраную (супольнаю) собскасьць, з абазначэньнем толькі прыпадаючай кожнаму зь іх ідэальнай часьці прыдзялянага прастору.

Падзел (дзяльня) прыдзеленай зямлі паміж асобнымі дробнымі гаспадарамі будзе пры самым выдзяленьню на хутары.

Акружны Земскі Урад без адкладу разглядзіць прысланыя пропозыцыі і, калі згодзіцца зь імі, дык:

а) пропозыцыю аб комасацыі (выхадзе на хутары) і ўстанаўленьне прастору комасацыі ськівуе да Акружной Земскай Комісыі;

б) пропозыцыю аб назначэньню неабходнага на папаўненьне дробных гаспадарак прастору зямлі, на колькі будзе датычыць налажэньня павіннасьці распарцэлявацца на прыватны двор паводле ўставы аб выпаўненьню зямельнай рэформы, або патрэбы назначыць на гэтаю мэту землі гаспадарсьцьвеныя, дагэтуль на мэты зямельнай рэформы не аддадзеныя — пераўшле на разьвязаньне Міністра Зямельных Рэформаў;

с) пропозыцыю аб назначэньню на павялічэньне дробных гаспадарак земляў гаспадарсьцьвеных, ужо перададзеных на мэты зямельнай рэформы, споўніць сам;

d) пропозыцыю аб парцэляваных землях Гаспадарсьцьвеным Зямельным Банкам ськівуе беспасярэдне да Гаспадарсьцьвенага Зямельнага Банку (Państwowy Bank Rolny), каб той правёў парцэляцыю.

Паслаўшы вышменаваныя пропозыцыю аб вёсках, каторыя заявілі або ў найбліжшым часе заявяць аб жаданьню выйсьці на хутары, Земскія Камісары павінны прыступіць да разгляду патрэбы й магчымасьці папаўненьня дробных гаспадарак у вёсках, каторыя яшчэ ня хочуць ісьці на хутары, але гэтага патрабуюць. Рэзультаты гэтых дасьледзінаў будуць Земскім Комісарам асноваю тады, як адносная вёска захоча выйсьці на хутары або пры разглядзе справы парцэляцыі двароў у павеце.

(*Прыпіска Рэдакцыі*). Падаем вышэй надрукаванае распараджэньне мін. зямельных рэформаў наўперад з павіннасьці газэтнай, далей дзеля таго, што нашыя сяляне павінны ведаць, на што яны маюць права. Мы добра ведаем, што нашае сялянства дагэтуль з падобных распараджэньняў карыстала вельмі мала або й зусім не карысталася, затое вельмі шмат дазнавала несправядлівасьці й зьдзекаў. Не спадзяемся, каб цяперака адносіны да беларускага насяленьня зьмяніліся, бо зьмена гэтая залежыць ад дзьвюх галоўных прычынаў—зьмены польскай політыкі ў адносінах да Беларусаў і радыкальнай зьмены польскай адміністрацыі ў Заходняй Беларусі. Ня гледзячы на ўсё гэта, беларускае сялянства не павінна пакідаць барацьбы, але наадварот павялічыць барацьбу за свае правы і практычнае іх правядзеньне. Пажадана каб пры парцэляцыі й комасацыі беларускаму сялянству памагалі беларускія акономіцкія і іншыя арганізацыі.

— **Курс на грошы.** У Варшаве афіцыяльны курс 30.XI. лічыўся 8 зал. 98 гр. за даляр. Рублі золатам—4.85, сірабром—3.25.

На чорнай гелдзе ў Вільні 25.XI. плацілі за даляр 9 зал. 00 гр.

# НАШАЯ ПОШТА.

**Дасталі:**

Ад: Скарыны Мікалая — 3 зл.; ад: Пятроўскага Ів., Ігнатчыка Пётра, Кулікоўскага Ів., Шчэрбы Сым., Мікуліка Ант., Макарэвіча Тадора, Дразда Сым., Шлойды М., Дварэцкага А., Мядзьвецкага Ігн. Вольскага Мік. па 2 зл.

**Палеку Ал.** На прысланыя адрэсы газэту высылаем.

**Плехтан Мікола.** За разгаданыя Вамі загадкі 8 экз. Беларускага Народнага Календара за паўцаны і 2 з. за дзьве трэці цаны на прысланых 7 зал. 50 гр. паслаць немаглі, бо не астаецца грошаў на перасылку. Дык Вам паслалі 7 экз. за паўцаны (4 зал. 90 гр.) 1 экз. за дзьве трэці цаны (94 гр.), перасылка ўпісаная (заказная) 1 з. 50 гр., разам 7 з. 34 гр. Асталося ў нас Вашых 16 грашоў.

**Харкевіч Юльян:** 4 зал. дасталі, 2 Бел. Нар. Кал. паслалі. Асталося ў нас 90 гр. ($1.40 \times 2 = 280 + 30$ перас. $= 310$; $400-310 = 0.90$).

**Атакова Ніна.** 4 зал. 16 гр. дасталі, 4 экз. Бел. Нар. Календара за дзьве трэці цаны паслалі.

**Мартышэнко Янка.** Вы ня прыслалі грошаў на перасылку, дык Вам за разгаданыя загадкі пасылаем не 5 а 4 кал. за паў цаны ($70 \times 4 = 280$) і перасылка ўпісаная 70 гр. (40 звычайная і 30 упіс), разам 3 зл. 50 гр. Вы й прыслалі гэтулькі грошаў.

**Дэшкоўскі Янка:** Тое самое, што й Мартышэнку Янку.

**Босы Захар:** Дасталі 1 зал. 70 гр. 2 экз. Белар. Народнага Кал. за паўцаны паслалі.

**Кірык Хведар:** Грошы 1 зал. 55 гр. дасталі, 1 экз. Бел. Нар. Кал. паслалі.

**Буйка Станіслаў:** Грошы 2 зал. 20 гр. дасталі. 2 экз. Бел. Нар. Кал. за паўцаны за разгаданыя загадкі паслалі.

**Хто да 7-га сьнежня (дзекабра)** ня прышле грошы на календары, той за адгаданыя загадкі календароў па зьменшанай цане не дастане.

# БЕЛАРУСКІЯ ЗАГАДКІ.

35. Ох, рассыпаў гарох, не магу пабраць, мушу дня ждаць.

36. Матка-пукатка, бацька — лыска, а дзеткі — трашчаткі.

*Адгадкі* загадак з № 39: 33) ліст, 34) пшчала

# Беларускія прыказкі.

Бог не цяля, ведае круцяля.
Хто голы, як біч, то востры, як меч.
Загадкі й прыказкі падаў *Арсень Сьвяртопа*

# Кутох сьмеху й сатыры.

**З падслуханых гутарак,**

Ці ня чулі, вы паночку, быццам Грамада перайшла на новы шлях і мяняе сваю праграму?...

— Брахня, паночку—яна зьмяніла толькі адну літару...

— Як гэта так?!..

— А была раней „лАяльная“, а зрабілася цяперака „лЁяльная“...

——

— Чаму гэта новая газэта „Беларуская Хата“ недасьпеўшы ўжо зьвяла?!...

— Бо аб'яднаньня ня сталася...

— А дзеля чаго?!...

— А князь паспрачаўся з Друцкім, а Друцкі палаяўся з Падбярэскім...

Ну?...

— Ну й разьядналіся...

——

— Што Гэта Паўлюкевіч усё ў сваёй газэце так голасна крычыць: „я ды я...“

— Што голасна крычыць—гэта каб бярджджэй грошы давалі, а што „я, ды я“... дыапрача-ж яго тамака нікога й няма...

*Малая Истрачка.*

Рэдактар і выдавец **Ст. Вольскі.** Беларуская Друкарня ім. Ф Скарыны.—Вільня, Людвісарская 1.